

УДК 351.746.2(477)(09)

Станіслав Базір,

канд. юрид. наук, старший уповноважений
Управління захисту економіки в Дніпропетровській області
Департаменту захисту економіки Національної поліції України,
підполковник поліції

ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СУДДЯМИ

Найнебезпечнішим різновидом корупції є одержання неправомірної вигоди, що сприяє поширенню в інститутах судової влади практики неправосудного розгляду справ. Такі злочини характеризуються високим рівнем латентності, їх розслідування супроводжується складнощами виявлення та документування, правопорушники та інші зацікавлені особи застосовують заходи з метою приховання злочину та спроб уникнення відповідальності.

Досудове розслідування щодо одержання неправомірної вигоди суддями супроводжується низкою складнощів. Важливим засобом встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення за таких умов є проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Їх розгляд і є безпосередньою метою наукової статті.

З огляду на результати емпіричних досліджень виокремлено негласні слідчі (розшукові) дії, які є ефективними під час досудового розслідування одержання неправомірної вигоди суддями, а саме: аудіо-, відеоконтроль особи, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, спостереження за особою, річчю або місцем та ін. Важливим доказом у кримінальному провадженні є результати проведення спеціального слідчого експерименту за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваного.

Результати негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо отримання неправомірної вигоди суддями мають важливе значення під час доведення вини судді у скоєнні корупційного злочину.

Для прийняття рішення та реалізації негласних слідчих (розшукових) дій за таких умов слід ураховувати: умови прийняття рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, усунення можливості провокації підкупу, інструктаж заявника та інших учасників цих заходів, вибір найбільш доцільного моменту затримання корумпованого судді та ін.

Ключові слова: досудове розслідування, негласні слідчі (розшукові) дії, неправомірна вигода, судді.

Постановка проблеми. Протидія корупції в сфері правосуддя є однією з найбільш актуальних суспільних і правових проблем. Неправомірна вигода як кримінально каране корупційне явище в судовій системі України є предметом особливої уваги міжнародної спільноти. Корумповані зв'язки серед представників судової влади зумовлюють їхню залежність від кримінальних структур, що впливає на прийняття неправосудних рішень з порушенням законодавства та морально-етичних норм.

Найнебезпечнішим різновидом корупції є одержання неправомірної вигоди, що сприяє поширенню в інститутах судової влади практики неправосудного розгляду справ. Такі злочини характеризуються висо-

ким рівнем латентності, їх розслідування супроводжується складнощами виявлення та документування, правопорушники та інші зацікавлені особи застосовують заходи з метою приховання злочину та спроб уникнення відповідальності.

Досудове розслідування щодо одержання неправомірної вигоди суддями супроводжується низкою складнощів. Важливим засобом встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення за таких умов є проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Прийнятий у 2012 році Кримінальний процесуальний кодекс (далі – КПК) [1] України започаткував у нашій правовій системі багато новацій, серед яких – новий

різновид слідчих дій – негласні слідчі (розшукові) дії. Запропонований інститут змінив усталене уявлення й порядок здійснення цих слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. Актуальним нині є визначення особливостей механізму проведення негласних слідчих (розшукових) дій і законодавчих переваг та недоліків його правового врегулювання у кримінальному провадженні [2].

Вивчення емпіричних джерел засвідчило, що проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування одержання неправомірної вигоди суддями характеризується низкою особливостей. Їх з'ясування і є безпосередньою метою нашої наукової статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми виявлення, документування, розкриття та розслідування одержання неправомірної вигоди (хабарництва) суддями, працівниками правоохоронних органів розглядалися у працях О.М. Бандурки, В.І. Василичука, В.О. Глушкова, Е.О. Дідоренка, О.Ф. Долженкова, В.П. Євтушка, А.М. Кислого, І.П. Козаченка, Я.Ю. Кондратьєва, О.Є. Користіна, Д.Й. Никифорчука, Ю.Ю. Орлова, Є.Д. Скулиша, М.П. Стрельбицького та інших учених.

Праці вчених склали науково-теоретичні основи дослідження, однак, зважаючи на їх важливість, вбачається потреба окремого розгляду особливостей проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування одержання неправомірної вигоди суддями.

Виклад основного матеріалу. Реформа торкнулася фактично всіх стадій кримінального процесу, у тому числі й стадії досудового розслідування. Саме забезпеченню виконання завдань кримінального провадження на цій стадії значною мірою сприятиме запровадження системи негласних слідчих (розшукових) дій та оновлення підходів до оперативно-розшукових заходів. У зв'язку з цим значний як науковий, так і суто практичний інтерес викликають нормативна регламентація інституту негласних слідчих (розшукових) дій, а також зміни у законодавстві, що регулюють оперативно-розшукову діяльність [3].

Разом із прогресивними новелами, які відкрили нові можливості насамперед для органів досудового розслідування, КПК України та низка прийнятих на його виконання нормативно-правових актів викликали чимало питань щодо їх правильного тлумачення та застосування. Проте у най-

більш складному становищі у цьому сенсі опинилися оперативні підрозділи та органи досудового розслідування, яким довелося у стислі терміни опанувати нову юридичну матерію та шляхом спроб і помилок формувати відповідну правозастосовну практику [4, с. 5]. Негласні слідчі (розшукові) дії є дієвим важелем у боротьбі зі злочинністю і використовуються правоохоронними органами під час збирання фактів і обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Одержання неправомірної вигоди суддями характеризується високим рівнем латентності. Складнощі викликає діяльність із виявлення та документування злочинної діяльності за таких умов. Відповідно, виникають проблеми доказування обставин скоєного злочину, що знижує ефективність досудового розслідування. За таких умов необхідно застосовувати всі передбачені законом заходи для реалізації завдань кримінального провадження. Одним із таких заходів є негласні слідчі (розшукові) дії.

Негласні слідчі (розшукові) дії можуть бути визначені як різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених у кодексі (ч. 1 ст. 246 КПК України). Законодавець встановив вичерпний перелік таких дій, зокрема до них зараховано: аудіо-, відеоконтроль особи; накладення арешту на кореспонденцію; огляд і виїмку кореспонденції; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; спостереження за особою, річчю або місцем; аудіо-, відеоконтроль місця; контроль за скоєнням злочину; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження; використання конфіденційного співробітництва [5, с. 134–135].

На думку Д.Й. Никифорчука, С.І. Ніколаюка, О.І. Козаченка, під негласними слідчими (розшуковими) діями слід розуміти законодавчо передбачені організовані дії або сукупність таких дій, що проводяться суб'єктами кримінального процесу з вико-

ристанням технічних і оперативно-технічних засобів, а також способів і прийомів реалізації зазначених дій і засобів для вирішення основних завдань і досягнення головних цілей кримінального судочинства [6, с. 33].

Як зазначає Ю.М. Черноус, особливість такого виду процесуальних дій, як негласні слідчі (розшукові), полягає у наближенні їх змісту до оперативно-розшукових заходів, проте, на відміну від наявної багаторічної практики, вони регламентуються КПК України. Це прогресивний крок, який спрямований на забезпечення прав та свобод людини, щодо якої такі дії проводяться [7, с. 292].

Таким чином, якщо виникає необхідність збирати докази про вчинення корупційного кримінального правопорушення – отримання неправомірної вигоди суддями, які неможливо отримати іншим шляхом, проводяться негласні слідчі (розшукові) дії із додержанням вимог глави 21 КПК України.

Кримінальне провадження за фактом одержання неправомірної вигоди суддею розпочинається слідчим, прокурором невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. Відповідні відомості вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочинається розслідування (ч. 1 ст. 214 КПК України).

Згідно з ч. 5 ст. 216 КПК України, за умови, якщо злочин, передбачений ст. 368 КК України, вчинено суддею, досудове розслідування злочинів здійснюється детективами Національного антикорупційного бюро України.

При цьому, як доводить практика, найбільш ефективним приводом для проведення негласних слідчих (розшукових) дій є наявність звернення із заявою особи про вимогання від неї предмета неправомірної вигоди (успіх документування, розслідування і розгляду у суді становить майже 95%) [8, с. 103].

Розглянемо окремі негласні слідчі (розшукові) дії, які проводяться під час розслідування одержання неправомірної вигоди суддями.

Зокрема, йдеться про аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК України). За допомогою такої негласної слідчої (розшукової) дії можна зафіксувати фактичні переговори стосовно вимогання й отримання неправомірної вигоди.

Аудіо-, відеоконтроль особи є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться без її відома на підставі ухвали слідчого судді, якщо є достатні підстави вважати, що розмови цієї особи або інші звуки, рухи, дії, пов'язані з її діяльністю або місцем перебування тощо, можуть містити відомості, які мають значення для досудового розслідування.

Аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК України) може здійснюватися під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину і полягає у здійсненні прихованої фіксації відомостей за допомогою аудіо-, відеозапису всередині публічно доступних місць, без відома їх власника, володільця або присутніх у цьому місці осіб, за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що там відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для кримінального провадження.

Важливі відомості у кримінальному провадженні можна отримати шляхом проведення спеціального слідчого експерименту, що полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки справжніх намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо скоєння злочину [9]. Під час проведення спеціального слідчого експерименту важливу роль відведено таким негласним слідчим (розшуковим) діям, як аудіо-, відеоконтроль особи та місця, що проводяться в комплексі зі спеціальним слідчим експериментом.

Окрема увага має бути звернена на таку негласну слідчу (розшукову) дію, як обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України). Ця негласна слідча (розшукова) дія полягає в таємному проникненні слідчого чи уповноваженої особи без відома власника чи володільця, приховано, під псевдонімом або із застосуванням технічних засобів у приміщення та інше володіння для встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю особи або безпосередньо з метою виявлення і фіксації слідів злочину, проведення огляду, виявлення документів, речей, що мають значення для досудового розслідування, виготовлення копій чи їх зразків, виявлення осіб, які розшукуються, або з іншою метою для досягнення цілей кримінального провадження.

Оскільки проведення обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи передбачає здійснення інших негласних слідчих (розшукових) дій, то до початку її здійснення потрібна ретельна підготовка, що об'єднує такі складники: визначення цілей та мети обстеження; вибір сил і засобів, які будуть використовуватися в процесі обстеження; розподіл завдань осіб, які залучаються до обстеження; встановлення часу обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; здійснення обстеження, а за необхідності в комплексі встановлення технічних засобів для проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій; вжиття заходів із недопущення розшифрування проведення обстеження.

Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України). Ця негласна слідча (розшукова) дія поділяється: на контроль за телефонними розмовами, що полягає в негласному проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів, у тому числі встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, спостереження, відбору та фіксації змісту телефонних розмов, іншої інформації та сигналів (SMS, MMS, факсимільний зв'язок, модемний зв'язок тощо), які передаються телефонним каналом зв'язку, що контролюється; зняття інформації з каналів зв'язку, що полягає в негласному одержанні, перетворенні і фіксації із застосуванням технічних засобів, у тому числі встановлених на транспортних телекомунікаційних мережах, у відповідній формі різних видів сигналів, які передаються каналами зв'язку мережі Інтернет, інших мереж передачі даних, що контролюються.

Під час зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж можливо встановити: факт передавання інформації у режимі реального часу з фіксацією змісту відомостей, що передаються, встановленням їх отримувача, кінцевого обладнання тощо; дані про початок, кінець, тривалість і зміст з'єднання, що передаються в режимі реального часу; зміст електронної пошти або SMS чи MMS повідомлень (як відкритих та прочитаних абонентом, так і невідкритих і непрочитаних); зміст телефонних розмов підозрюваного або іншої особи.

Велике значення для організації зняття інформації з транспортних телекомунікацій-

них мереж має встановлення під час досудового розслідування ознак, які дають змогу унікально ідентифікувати абонента спостереження (споживача телекомунікаційних послуг), тобто його абонентський номер.

Практична цінність проведення цієї негласної (слідчої) розшукової дії визначається змістом зафіксованих розмов та дій, під час яких висвітлюються злочинні наміри. Крім того, можна отримати нову інформацію про місце, час, обставини і форму передачі предмета неправомірної вигоди, уточнення або підтвердження зобов'язань щодо сприяння особі, яка надає неправомірну вигоду за одержану винагороду, тобто виконання чи невиконання нею конкретних дій. Не виключена можливість погроз стосовно прав і інтересів заявника у разі неодержання винагороди; порад від посадової особи щодо поведінки заявника, вимог тримати у таємниці їхні стосунки тощо.

Така слідча (розшукова) дія, як «спостереження за особою, річчю або місцем» (ст. 269 КПК України), полягає у візуальному спостереженні за особою для фіксації її пересування, контактів, поведінки, перебування у певному місці тощо або застосуванні з цією метою спеціальних технічних засобів спостереження.

Підкреслимо, що особливе місце в розслідуванні фактів одержання неправомірної вигоди суддями належить спеціальному слідчому експерименту за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваного, що підтверджується результатами емпіричних досліджень. При цьому практична цінність такої негласної слідчої (розшукової) дії визначена змістом зафіксованих розмов, під час яких виявляють наміри службової особи.

Проведення спеціального слідчого експерименту за фактом передавання предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваного, документування таких дій має вагоме значення для доказування у кримінальному провадженні.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 271 КПК України спеціальний слідчий експеримент є формою контролю за скоєнням злочину, що полягає в одержанні слідчим або працівником оперативного підрозділу інформації шляхом штучного створення відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, для перевірки спрямованості

намірів особи, у діях якої наявні ознаки скоєння тяжких та особливо тяжких злочинів і спостереження за її поведінкою.

Водночас чинне законодавство передбачає, що слідчий, оперативний працівник, інша уповноважена особа як учасники спеціального слідчого експерименту не мають права провокувати або підштовхувати фігуранта до вчинення протиправних дій, тому під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії необхідно дотримуватися низки принципових тактичних умов, що унеможливають найменшу підозру щодо провокації (підбурювання) до вчинення конкретного злочинного посягання [10, с. 58].

Під час розслідування одержання неправомірної вигоди суддею особливу увагу слід звернути на документальне оформлення предмета неправомірної вигоди, який має бути вручений фігуранту. Гроші як найбільш поширений предмет неправомірної вигоди для документування факту одержання неправомірної вигоди суддею мають надавати оперативні підрозділи. У виняткових випадках, згідно з рішенням слідчого чи детектива, можуть бути використані гроші заявника в разі, якщо він їх добровільно надав правоохоронному органу.

Під час передавання грошових коштів як предмета неправомірної вигоди в особливо великих розмірах виникає ще одна ситуація, пов'язана з проблемою отримання правоохоронними органами великих сум грошей (наприклад, кілька мільйонів гривень або доларів США), потрібних для передавання службовій особі як предмета неправомірної вигоди. Ініціатори проведення зазначеного заходу звертаються в установленому законом порядку, наприклад, до банку й отримують бажану суму. Такі гроші, звісно, необхідно повернути потім до банку, але оскільки в досудовому розслідуванні вони визнаються предметом неправомірної вигоди, тобто й речовими доказами, до вступу вироку в законну силу суд не повертає їх організаторам проведення такої операції [10, с. 61].

Слідчий, детектив або відповідно до доручення оперативний працівник, дотримуючись вимог ст. 273 КПК України, здійснюють огляд і вручення грошових коштів, при цьому з купюр виготовляють копії, які помічають спеціальними хімічними речовинами.

Проте, на нашу думку, якщо немає можливості залучити для здійснення негласних слідчих (розшукових) дій необхідну суму грошей, можна застосовувати муляж, підроблені гроші, і ця точка зору вже підтримана у

КПК України, ст. 273 якого передбачає можливість використання за рішенням керівника органу досудового розслідування, прокурора у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій несправжніх (імітаційних) засобів. З цією метою допускається виготовлення та використання спеціально зроблених речей і документів. Передбачений і особливий порядок виготовлення, створення несправжніх (імітаційних) засобів, а також використання їх у процесі доказування.

Однак до прийняття такого рішення слід підходити вкрай обережно на основі прискіпливого аналізу повної інформації про конкретний механізм скоєння корупційного злочину, оскільки викриття факту несправжності грошей до прийняття неправомірної вигоди суддею може зірвати проведення всієї оперативної комбінації.

У проведенні вказаної оперативної комбінації слід забезпечити раптовість та своєчасність здійснюваних дій. Так, затримання судді слід здійснювати одразу після отримання предмета неправомірної вигоди, вжити заходів до фіксації та вилучення широкого кола слідчої інформації.

Висновки

Отже, з огляду на результати емпіричних досліджень виокремлено негласні слідчі (розшукові) дії, які з використанням технічних заходів є ефективними під час досудового розслідування одержання неправомірної вигоди суддею в кримінальному провадженні, а саме: аудіоконтроль особи, відеоконтроль особи, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, спостереження за особою, річчю або місцем та ін.

Як свідчить вивчення практичних джерел, результати негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо розслідування отримання неправомірної вигоди суддями мають значення ключових доказів щодо доказування вини судді у скоєнні корупційного злочину.

Визначено, що важливим доказом у кримінальному провадженні є результати проведення спеціального слідчого експерименту за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваного. При цьому практична цінність такої негласної слідчої (розшукової) дії визначена змістом зафіксованих розмов, під час яких виявляють злочинні наміри судді.

У прийнятті рішення та реалізації дій з організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування фактів одержання суддею неправомірної вигоди важливо враховувати: умови прийняття рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, усунення при цьому можливості провокації підкупу, інструктаж заявника та інших учасників цих заходів, вибір найбільш доцільного моменту затримання корумпованого судді.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України : URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Вільгушинський В. Щодо проблемних питань законодавчого регулювання інституту негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. URL: <http://www.viche.info/journal/4198/>
3. Холостенко А.В. Шляхи оптимізації порядку розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій у розслідуванні злочинів у сфері одержання неправомірної вигоди. *Форум права*. URL: file:///C:/Users/Serg/Downloads/FP_index.htm_2013_4_74.pdf
4. Кудінов С.С., Шехавцов Р.М., Дроздов О.М., Гриненко С.О. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навчально-практичний посібник. Харків : Оберіг, 2013. 344 с.
5. Грібов М.Л. Законність проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2014. № 4. С. 134–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2014_4_15
6. Никифорчук Д.Й., Ніколаюк С.І., Козаченко О.І. та ін. Негласні слідчі (розшукові) дії : курс лекцій; / за заг. ред. Д.Й. Никифорчука. Київ : НАВС, 2012. 138 с.
7. Черноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 492 с.
8. Коряк В.В., Василичук В.І., Сливенко В.Р., Сальков Г.В. Протидія хабарництву у бюджетній сфері підрозділами Державної служби з економічною злочинністю : науково-практичний посібник / за заг. ред. О.М. Джужі. Київ : ДСБЕЗ, 2011. 185 с.
9. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. №№ 114/1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>
10. Чернявський С.С., Вакулєнко О.Ф., Толочко О.М. та ін. Особливості розслідування прийняття пропозиції або одержання неправомірної вигоди службовою особою : методичні рекомендації. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2014. 92 с.

Самым опасным видом коррупции является получение неправомерной выгоды, что способствует распространению в институтах судебной власти практики неправосудного рассмотрения дел. Данные преступления характеризуются высоким уровнем латентности, их расследование сопровождается сложностями выявления и документирования, правонарушители и другие заинтересованные лица применяют меры с целью сокрытия преступления и попыток избежать ответственности.

Досудебное расследование в отношении получения неправомерной выгоды судьями сопровождается рядом сложностей. Важным средством установления обстоятельств совершения уголовного преступления при данных условиях является проведение негласных следственных (розыскных) действий. Их рассмотрение и является непосредственной целью научной статьи.

Учитывая результаты эмпирических исследований, выделены негласные следственные (розыскные) действия, которые являются эффективными в ходе досудебного расследования получения неправомерной выгоды судьями, а именно: аудио-, видеоконтроль лица, обследование публично недоступных мест, жилища или иного владения лица, снятие информации с транспортных телекоммуникационных сетей, наблюдение за лицом, вещью или местом и др. Важным доказательством в уголовном производстве являются результаты проведения специального следственного эксперимента по факту передачи предмета неправомерной выгоды с последующим задержанием подозреваемого.

Результаты негласных следственных (розыскных) действий во время досудебного расследования в уголовном производстве по получению неправомерной выгоды судьями имеют важное значение при доказывании вины судьи в совершении коррупционного преступления.

При принятии решения и реализации негласных следственных (розыскных) действий при данных условиях следует учитывать: условия принятия решения о проведении негласных следственных (розыскных) действий, устранения возможности провокации подкупа, инструктаж заявителя и других участников этих мероприятий, выбор наиболее целесообразного момента задержания коррумпированного судьи и др.

Ключевые слова: досудебное расследование, негласные следственные (розыскные) действия, неправомерная выгода, судьи.

One of the most dangerous types of corruption is the obtainment of improper advantage, which promotes the practice of justice miscarriage in the courts. Some crimes are characterized with high level of latency, investigation process is followed by certain difficulties with detection and recording, perpetrators and other parties concerned apply measures aimed at concealment of crime and avoidance of liability.

Pre-trial investigation of improper advantage obtainment by judges is followed by certain difficulties – an important method of establishment of criminal offence circumstances is the performance of covert investigative actions.

Taking into consideration the results of empirical research we have distinguished covert investigative actions, which are identified as the most effective while performed in the course of pre-trial investigation of improper advantage obtainment by judges, namely: audio-, video surveillance, examination of publicly inaccessible locations, dwellings or other private property, extraction of data from transport telecommunication networks, surveillance over person, item or location etc. An important evidence in criminal proceeding are the results of special investigative experiment upon the actual obtainment of certain item as improper advantage with the suspect taken in custody.

Results of covert investigative actions in the course of pre-trial investigation in criminal proceedings (improper advantage obtainment by judges) are important for the judge's guilt to be proven (corruption).

Approval and actual performance of covert investigative actions under the above-mentioned circumstances require consideration of factors influencing the relevant decisions, elimination of opportunities to provoke the bribery, instructions provided to the claimant and other parties, selection of the most appropriate moment to take the corrupted judge into custody etc.

Key words: pre-trial investigation, covert investigative actions, improper advantage, judges.